

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közigazgatási s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.
 Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre . . . 6 " "
 Negyedévre . . . 3 " "
 Egy hónapra . . . 1 " "
 Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, **Kutasi Imre nyomdájában**, a tanácsos Telegdy K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 öt hasábol postáért 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdeményeknél leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetéseknek valamilyen a nyitási költségek egyenlő a kiadói irodában véstetnek fel. Az előfizetési és hirdetésdíj pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó költségeknek a szerkesztői irodában cizmeszandók, s egyúttal a lap 1704. szám alatt

„Debreczeni Ellenőr“

hetenkint ötször megjelenő politikai lapra.

Az alföldi magyarság legjelentékenyebb városának közlönye lapunk s egy nagyfontosságú vidék érdekeit képviseli. Mint ilyen teljes erejéből igyekszik méltó helyet foglalni el a magyar hírlapirodalom terén, elfogulatlan s mindig csak az igazságot kereső irányba, meggyőződésének komolysága s azon higgadt hang által, mely minden sorát átlingi.

Az igaz szabadság s a józan haladás zászlaját követi lapunk, kerülve minden szélsőséget, mely okatlan utakra ragad s türelmetlen siettetésével kockára veti a magyar nemzet léteét. Nem vakítjuk csalóka, szemkápráztató képességekkel a tömegeket, hanem a becsületes munka s igyekvés, a megfontolás s mérséklet, a béke s egyetértés politikáját hirdetjük mind kifelé, mind befelé. Összintezt, tisztá magyar politika ez, mely békés úton törekszik a nemzet szellemi s anyagi erejének kifejtésére s az alkotmányos intézmények szilárdítására.

Ez szolgál vezéreül lapunk politikai irányára nézve. De a mi meggyőződésünk, hogy ama cél, a magyar nemzet szellemi s anyagi fölvirágzása nem csupán a politikai tanságtól, hanem még inkább függ a társadalmi téren kifejtett erőfeszítéstől, a tudomány, irodalom, művészet, ipar, földművelés, népvédelem stb. fölkarolásától. Lapunk, a mennyire tere megengedi, kiterjeszti figyelmét mindezekre s hű s meggyőzően kifejezője akar lenni ép úgy az ország, mint kiválóan Debreczen és vidéke minden fontosabb mozzanatainak a közügyek terén.

Azon igyekszünk, hogy tiszta tájékoztatást adjunk olvasóinknak mindenről s az olvasó fölaltalja lapunkban mindazt, a mi akár a belső, akár a külföldi eseményei közül érdekelheti. Összekötéseinknél fogva képesek vagyunk a nevezetesebb dolgokat gyakran már a budapesti lapokkal egyidejűleg hozni. Nélkülözhetővé akarjuk tenni ily módon legalább olvasóink egy részének a nagy lapok járatását, melyek a „Debreczeni Ellenőr“-nél kétszerte, sőt még kétszer is drágábbak.

Tudósításaink mindig gyorsak s pontosak, cikkeink mindenre kiterjedők, tárczarovatunk érdekes s változatos. Nem adunk egész éven át elnyúló hosszú regényt, hanem rövid érdekesítő elbeszélések, történelmi s egyéb ismeretterjesztő vagy mulattató cikkeket s mindig igyekszünk megtartani azon irodalmi színvonalat, mely a művelt közönség igényeinek megfelel s melyen alul hatásvadászat kedvéért soha sem szállunk.

Előfizetési árak egy helyben, mint vidékre:
 Juli - december fél évre . . . 5 frt.
 Júli - szeptember negyed évre . . . 2 frt 50 kr.

Előfizetheti helyben a kiadóhivatal Kutasi Imre könyvnyomdájában, — továbbá Telegdy K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében s vidéken postautalvánnyal minden postahivatalnál.

A „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

A veszélyes lejtő.

Debreczen, junius 22.

A politikai jelszavak mindinkább háttérbe szorulnak s a közjogi harcz mezejéről átvissza az ellenzék az igazságot a társadalmi térre, hol sokkal határozottabb eszközök állnak rendelkezésére annak, a kinek a lelkiismerete megengedi azok fölhasználását. Maholnap már Csánády Sándoron kívül alig lesz, a ki az átkos közönytűt emlegetse; szónokok és hírlapírók, a szélsőbal egész táborukra mind az élelmesebb oldalára fordítja a dolgot.

A zászló ott fityeg még, rá írva: függetlenség és a többi; hanem a zászló alá most már nem a kurucz tárogatóval csalogatják az embereket, hanem azzal, hogy: Ide mihozzánk, a ki nem

akar dolgozni, fáradni, adót fizetni! Hirdessük a nyomort, a kétségbeesést; mondjuk az iparosnak, hogy hagyja ott műhelyét, ugys hiába dolgozik; a földművelő ne szántson, vessen, ugys elfogják vinni mindenét adóba. A kereskedő ugys megbukik, jobb lesz hát ha nem is iparkodik, hanem mindjárt hamis kridát csinál s beáll szélső baloldali kortesnak. A tanító zárja be az iskolát, mert hisz ilyen nyomorban sohasem sinlődött még, most csak potom hat, hét, nyolczszaz forint fizetése van, mig ama boldog időkben, melyek után a szélsőbal hősek viszaszavarognak, volt ötven bankó forintja s társadalmi állása a bakteré után következett.

Személyes szabadság? Nincs, tönkretette a gonosz kormány. Bezzeg volt ám 1848. előtt, mikor szabad volt de-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

TÜNDE-BRITA.

Beszélg.

Irtá: Hjalmar Hjorth Boyesen. Fordította Csengeri Ferencz.

Mig így gondolkodott, zörög ballaszték a mellette levő száraz cserjék közt. Felemelt tekintetét és egy nagy, kissé ügyetlen természetű fiatal vett észre, ki ép most lépett ki a bokorból. Széles, alacsony homlokú birt, kenderhaja egy pár tompa kifejezésű szem felett csüngött le, szemei Britát tehenei tekintetével emlékeztettek; nagy, félg nyitott szája két erős, fénylő fehér fogsort mutatott. Vörös süvege nyakára borult és bár nyár közepén vala, nyakig be volt gombolva vastag, gyapjú mellénye; kabátja jobb karjára volt vetve és kezében löszerszámot tartott.

— Jó estét, mondá Brita — és közömböset utolsó találkánkért, — bár épeneséggel nem tudta, látta-e valaha azelőtt a fiatal embert.

— Igen a sárgát, felelé ugyanoly féltékeny hangon; majd felbátorítva Brita mosolygása által, kissé kinyújtózkodva, valamely folyóvíz hangon folytató: nem volt egészen eszénél, mióta a farkasok üldözték volt; és mióta csikójától fosztottuk meg, fejével kilődik és olyan mintha kicserélték volna.

— Scholsem láttam itt, mondá Brita; még jó messzire szaladhatsz, mig nyomra találsz.

— Igen ám, igazad lehet, viszonzá és én már oly fáradt vagyok.

— Nem akarnál leülni és magad kissé kipihenni?

Óvatosan leült a gyepre és lassanként annyira ment bátorsága, hogy Brita arcába nézett. Végre egészen rajta tapadt tekintete és Brita jól látta, mennyire telve volt az meglepetés és csodálkozással. Majd mosolyra nyiták ajkai. Szomorú mosoly volt ez.

Britát mindjárt az első pillanatban azon sajátosság érzelme szállta meg, hogy védelme alá kell az ifjút vennie mint egy leánykát, vagy férfit, ki nem hasonlít hozzá. Hatalmas termete dacára sem gyakorolá rá az erős benyomást; de nyíltsága és szívvelyes modora, mely bus mosolyából és nagy becsületes szeméből kisugárzott, igen tetszetek neki. E mellett szemei mindinkább a tehénszemeket juttatták eszébe.

Igy ülének egy jó darabig és beszéltek az időjárás, a nyár és termés felett.
 — Hogy hívnak? — kérde végre.
 — Hjalvard Hedisan Ullénnek.

resre huzatni a szegény paraszt embert. Az volt ám a saabadság! Meg aztán a Bach korszak alatt, mikor számos jelenlegi szélsőbal kolompós aranygalléros meg aranygallér nélküli zöld mundirban parádézott s Csánády Sándor képviselő ur panyókamentesen kísérté lóháton a császár kocsiját. Bezzeg akkor volt személyes szabadság, a zsandár káplár korlátlan ur volt, a kapitány meg pláne kis király, a ki tetszése szerint zárathatta be az embereket rákásra.

Azok voltak a szép idők! Akkor virágzott a népnevelés, a mogyorófalpálya és a butaság. Most minden gyászos elhanyagolt állapotban teng, egyre építik az iskolákat, a mi legrettegesebb merénylet a személyes szabadság ellen. Hogy meri ez a gyalázatos kormány arra kényszeríteni a szabadon született magyar fiút, hogy irni, olvasni tanuljon? Siralmas sulyedés valóban!

Az ipar? No azért egy mákszemnyit sem tesz a kormány. Hogy milliókra rug, a mit a hadsereg és az állam számára történő szállításoknál a magyar iparosoknak juttat, az csak hitvány szemfényvesztés. — Bezzeg mig az atyáskodó osztrák uralom alatt álltunk, nem volt szükség ilyen szemfényvesztésre, az tisztességes kormány volt, nem ámitott, hanem becsapta orrunk előtt az ajtót s azt mondta: Mars!

Hanem most, most minden tönkre megy, minden lusta ember elpusztul. A melyik iparos szorgalmasan, megfeszített erővel dolgozik, a ki az üzlete után néz, a helyett, hogy a függetlenség körben pipázással, kártyával és politikával töltene az istenadta napot, az boldogul ugyan most is, a mint példaként naponként láthatjuk magunk körül; hanem hiszen ugy nem mesterség boldogulni. Az volna a mesterség: nem csinálni semmit és mégis boldogulni. Mig olyan kormánya nem lesz az országának, a melyik ezt ki bírja eszközölni, addig nyomorúság az élet, nem ér egy pipa dohányt.

És így terjed az elégedetlenség és így nő az elzülött lények száma, kik a kétségbeesés politikája nélkül, talán boldog család körben, szerényen, nyugodtan, munka közt, megelégedve töltették volna életüket, mint hasznos tagjai a társadalomnak. Áldások lett volna életük saját magokra, környezetükre s a hazára nézve, melynek fiai munkás karjára van szüksége, nem lármas szájjára.

Veszélyes lejtő az, melyre az ellenzék megdöglőtelan lép. Nem tudhatni, hol a vége s meddig csúszik rajta, a ki rá lép. Kortesszóknek akarják használni s talán sejtelmők sincs róla, mi nőhet ki belőle. Ajánljuk figyelmükbe a tulsó párton azoknak, kik gondolkozni szoktak s kik úgy tudjuk, hogy magok sincsenek megelégedve azzal a desperátus roha-

nással az örvény felé, a hová némely kolompós terelni szeretné őket.

Az országgyűlés bezárása.

A képviselőház mai, az ülészakban utolsó ülésén felolvastatott öt felségének kéziratát, mely a képviselőház második ülészakát a mai napon bezárja s a törvényhozás tagjait f. évi szeptember 25-ére hívja össze.

A kézirat felolvastatott a főrendiház ülésén is, hol szintén kihirdették a képviselőházban kihirdetett szentesített törvényczikket.

Osztrák-magyar állampapírok.

A magyar és osztrák pénzügyminiszter közt megállapodás jött létre, melynek alapján mindazon osztrák és magyar papírok, melyek Ausztriában és Magyarországon minden közhatalóság részéről elfogadandók biztosítékul vagy óvadék gyanánt: kijelöltek és megállapítottak: E megállapodás értelmében az összes osztrák és magyar állampapírok, valamint a két államban biztosított összes vaspályák többségei a monarchia mindkét államában biztosítéképes papírok gyanánt tekintetnek. Ennek megítélésé, hogy egyes esetekben, mely papírok tekintendők papíráris fedezet gyanánt, jogilag általában sohasem illet a bíróságokat, és mindig a közigazgatási hatóságok, tehát vagy a pénzügyminiszterium, vagy pedig — a mennyiben az ügy bírósági határozatokra vonatkozik — az igazságügyi miniszterium által állapítandó meg, illetőleg e tekintetben a miniszteriumok erre vonatkozó rendeletei szolgálnak a hatóságokra nézve szinórmértékül.

Hohenlohe a berlini konferentiáról.

Hohenlohe herczeg a berlini konferenciáról írt levelet a napokban érdekes nyilatkozatokat tett egy bécsi napilap levelezőjének. Törökországnak — nyomdomb — igaza van, ha azt hiszi, hogy a konferencia határozatai nem fognak neki rendeltetésképen kiadhatni. A tárgyalások alapját a berlini szerződés képezi és a mit a konferencia határoz, azt csak mint Európa tanácsát fogja Törökországi közzölni. Az értekezlet arra törekszik, hogy Görögország természetes aspirációit összeegyeztesse Törökország vitalis érdekeivel. Ha sikerül oly határt megalapítani, melyben mind a két fél megnyugszik, akkor az értekezlet nagy dolgot vitt végbe, mert akkor nem szükséges bizottságot küldeni a helyszínre.

A herczeg reményét fejezte ki azért, hogy a határvonal két-három dűlben ki lesz jelölve, mire az atheni és konstantinápolyi kormányokkal közöltetni fog; ha a konferencia vitás kérdés merül fel, ugy erre nézve Törökország és Görögország véleménye szintén jogi kéretni. Az értekezlet határozatainak kollektív kérésű kivételéről nem lehet szó, mert abban kereszttelvése valamennyi hatalom és példálul Németország okvetlenül kivonnia magát e feladat alól. Ha pedig egyes hatalomra biztaték a végrehajtás, ez felkötelné a többiek irigységét.

Valaminek kell Görögországról történnie, de semmi esetre sem oly mérvben, hogy elbőli háború keletkezze. Ha a határvonal elvben meg lesz állapítva, következnek annak ethnografikus és stratégiai felülvizsgálata, melynek arra kell figyelemmel lenni, hogy Görögország defenzív, de nem offenzív határállást nyerjen. A kongresszus és a konferencia közti különbséget a herczeg akként határozta meg, hogy a nagykövetele nincsenek korlátlan meghatalmazással ellátva, hanem fenn kell tartaniuk az értekezlet kormányokkal, és hozzá tette, hogy ezáltal a titoktartás az érdekelt felek és az értekezlet tagjainak csekély számánál fogva könnyebben lesz elérhető.

Külföld.

Törökország hadi szervezkedése.
 A török minisztertanács elhatározta, hogy Görögország fegyverkezésével szemben 14,000 reendes katonát küld a határra.

Rotschild és az orosz zsidók.
 Egy bécsi lap londoni távirata a következőket jelenti: A londoni Rothschild bankház hivatalosan értesítette az orosz pénzügyminiszteriumot, hogy az Oroszországgal való kölcsöntárgyalásokat félben szakítja, ha az orosz kormány a zsidók ellen tervbe vett rendszabályoktól el nem áll.

D i v a t.
 — Nyárra. —
 A kendőköbél készült ruha, lett e nyári évad legáltalánosabb divata. De a ruhákat most nem csak vászonból, mint egyszer irtuk, hanem leginkább az ujra fölkapott musszelinből készítik, melynek kelmeje már tarka zebkendő mintázatban van készítve. S valóban nagyon csinosnak ezek a könnyű, habszerű, átlátszó musszelin ruhák, melyeknek fehér alappon elszórt apró szines mintázatok, vagy pontok látszanak, mig a kendők szélét nagyobb pontok, vagy csíkok képezik. Kedvelt színek a halványkék fehéres a crème-szin piros pontokkal, a hilitrop (rózsaszín árnyalatu halványlila) sötétbél lilaszinnel. E ruhákra csipkét, himzést stb. nem alkalmaznak; diszkrét csupán a kendők rendezése képezi; alul a szoknya s a széles plissé fordor alján látszik a „zebekendő“ bordúre s a tunikát egy hátravont kendő képezi és a hátsó részt három kendő-sarka, s fönn a nyaknál is kendő alakú gallér. De nem csak az egyszerűbb toilették, hanem a legfinomabbak is musszelinből készülnek; legkedveltebbek a sárgászinnel különböző árnyalatú valenciaenne csipkékkel diszítve. A szoknyák rövidre és szűkre vannak szabva, alig két méter bőséggel, s köröskörül egyforma rövidségben. A szoknya, keskeny plissédorocsikkal s csipkével van diszítve, tunika helyett egy plissézorútt s csipkés esarp van egészen sima a cipők körül rendezve, mely hátul könnyedén kötött nagy csokrot képez. A derék kelmeje is plissézorútt, mig a belés egészen kivágott s az ujjaknál is rövidre van szabva, s bár e derékekhoz övet is hordanak, de azért a derék hátrésze hosszúra van szabva és kissé dudorosra rendezve.

E musszelin ruhákhoz a ruhakelméből készítik a kalapot is, többnyire fehér szalma karimával, de a kalap tetejét izléses összegegyűrt musszelinből rendezik, diszítésül egy csomó sárgás vagy piros pipacsot, vagy egy nagy hervadó rózsát tűznek melléje, mig a kötőszalag is musszelinből lesz. Több diszt ilyen kalapon hűvösebb napokon a surah, vagy foulard ruhákhoz hordják.

A napernyők különböző alakjai közt most a japán napernyők is divatosak; ezek egészen laposak és a napernyő körültekta s belése (többnyire fekete és aranyoske-szín, vagy nyers-selyem és piros) egészen egymásra vannak téve akként, hogy az ernyő tizenhat vesszőskéje belül látható marad. E napernyőket leginkább a divatos fürdőhelyeken kedvelik, sőt több hölgy egyenesen Japánból hozatta magának az eredeti japáni napernyőket.

A még nem rég oly igen fölkapott s ezernécsés divat, mely Bécsből oly általánoson elterjedt s ezüstbél, aranybél, bronzbél, mint ékszer mindenütt látható volt, most már elűt a divatvilágból, hitelet elvesztette, nem hisznek benne, hogy szerencsét hozzon. A helyett a szerencse-krajczár lett e pillanat kedvezenc divatává. S a szegények e pénze most aranyból készült ezüst foglalatokkal s a nemes ércnek mesterségesen alakult cuivre neuf színt s verik ki közönséges kraj-

legalább finomabb érzékkel birt mint ő gondolta.

— Hallvard, suttogá, megsértélek: biztosítalak, hogy nem akarom azt; ezer bocsánatot kérek tőled.

Hallvard elpirult mint egy leány és hével mondá:

— Nem sértél meg, Brita; te vagy az első, ki nem veti szememre, hogy mások okosabbak váliam.

Brita érzé, hogy kötelessége részéről is oly nyitnak és bizalmasnak irányában lenni, de első sorban, ezental nem oly könnyedén bánni vele, mint eddig. Így aztán beszélt dolgairól, az atya házában öszejövő vilg társaságról, az itt öszejövőlekező vidám fuokról, kik a nagy terebben táncolnak. Az ifju figyelmesen hallgató s e mellett komolyan nézett arcába, de egy szóval sem szakította felbél. Midőn végre Brita befejezte beszédét, ő mondá viszont el, hogy atya mindig szidja, mert ostoba és nem foglalkozik politikával és újságokkal; és anyja is sérti éles nyelvvel, sőt meg a szolgák és idegenek jelenlétében is gunyolja.

Est és több ilyet beszélt ő, a nélkül, hogy látszat szerint érezte, hogy jobb lett volna azt elhallgatnia és hogy e leírása nem épen hízegő rá nézve. A mit csak előadott s a mint azt előmondta — minden oly egyszerű és természetes volt. Brita egész természetesen találta náia azt, mi másnál hihetőleg felűt volna előtte.

(Folyt. köv.)

vard Ullern, vállán kabátjával és a gyeplével kezében.

— Még mindig nem találta meg a sárga pejt? kiáltá Brita hangosan nevetve — és azt hiszed, hogy itt lesz valahol a közzeiben?

— Nem tudom, mondá ő; nem törődöm többé vele, ha nincs is itt.

A földre teríté kabátját épen oda, hol tegnap ült volt. Brita csodálkozva és hallgatva tekintett rá; nem tudta, mit gondoljon ez ismételt látogatás felől.

— Te nagyon szép vagy, mondá az ifju hirtelen és oly komolysággal, mely kétséget sem hagyott fenn ösziintésé felett.

— Gondolod? mondá Brita nevetve. Hisz gyermek volt e férfi, hogyan érezhette volna magát megsértve? Ellenkezőleg nagyon is szépen hangzott az.

— Tegnap óta szüntelen rád gondoltam, folytató é ép oly nyugodt hangon, és azt hittem, hogy nem fogsz megharagudni, ha ismét meglátogatlak. Nagyon szivesen tesszem, te nem úgy nézsz ki mint a többiek.

— Isten bocsássa meg ostoba beszédedet, kiáltá Brita és ujbló vig kacajba tört ki. — Nem, nem haragudtam rád; ép úgy haragudhatnám — e borjura itt, tevé hozzá; nem jutott épen más hasonlat eszébe.

— Te azt gondold, hogy ostoba vagyok — mondá ő, és én csakugyan az vagyok. Nagyon nyugodtan mondá ezt, de bus mosolya még mosorubb lett.

Brita szíve hangosan dobogott. Igaztalan volt irányában; mégis eszeesebb volt vagy

cszár, hogy aztán, mint ékszer foglalja el a szerencse-disznócska helyét az óralánczokon, karperceken s napernyők lánczain. De nemcsak aranyból készítek, hanem a községek rézkajárokat is használják szerencsejajároknak egyszerű keskeny ezüstmeglatallal kis ezüst füllel, melyen fölülük s csak is ez okozza oly általános elterjedésüket.

Fipsz.

Irodalom és művészet.

Még egy nagy irodalmi vállalat Aigner Lajos is megindít egy nagyobb irodalmi vállalatot. A vállalat fizetését adókat rendez, még pedig kétféleképpen. A Magyar Regény Csarnok* kizárólag eredeti magyar regényeket, a Magyar szépirodalmi könyvtár pedig beszédeket, költeményeket és eredeti szépirodalmi s könnyű szépirodalmi munkákat nyújt. Az előbbi 10 k o k a i, Asszonyt kísér — Istent kísérti című regényével, az utóbbi pedig E n d r ő d i S á n d o r Heine fordításával kezdődik, mit Abonyi L. Balázs S. Vértessy Arnold stb. munkái követhetnek. Előfizetési ára félre 13 fizetnek 3 f t 75 kr.

Strauss János egy új operettet fejezett be. Címe: A királyné csipkésnéje. A wieden színházát október elején ez operettel fogják megváltani.

Palamita című alatt Polgár Gyula és Kőszegi Géza operettet írtak. A szöveg már kész s Kőszegi jelenleg a zene harmadik felvonásán dolgozik. Mihelyt elkészül, beadják a népszínházhoz.

Szabó József urnak

mint a „Debreczeni” szerkesztőjének s kiadó-jának.

Debreczen, június 22.

Szabó József ur felette áll a társadalomnak, ő látta ki, itézi szemekkel itéli meg a világot, a hozzá lépést csak gyarló emberek álló körülményei, a debreczeni rongy szidókat engemet s önmagát. Önmagáról igen sokat tart, többek közt tisztességes embernek is mondja magát, az mit én a világot sem akarok tőle megmondani, a ki jogot érez arra, hogy bárki is, micsin, dier nix a világ előtt piszkosnak nevezzen. Szerencsére az ő szava ma már Debreczenben nyoszórgó álérőkódések, melyeknek senki sem hisz.

Szabó ur szerkesztő és lapkiadó léte egy „nyitász” ben megjelent közleményét szörnyű ékeltelen lármával neki magy a lap szerkesztőjének és kiadó-jának, pedig még az utolsó szuszter is az, a megoda is van írva, hogy azoknak a szerkesztőség nem vállal felelősséget. Az ember nem tudja mit gondoljon ilyen körülmények közt s hova magyarázza az ellenkező s a közönségnek párba esésében megjelent íjgató s a közönségnek veszélyeztető látó cikkeit, melyben örökösen „orgyilokos” kiállottak. Azt hiszem magy Szabó ur is írt ilyet.

Ha Wein Daniéllal dolga van, menjen hozzá és végezze el vele. Igen dehát Wein nem olyan ember, a kitől elégtételt lehessen kérni, mondja ő! Jaj kérem az ilyen embernek tessék máskor békét hagyni, nem pedig hosszú politikai vezércikkben győselemre méltani személyeket. Vagy ha igen akkor tessék elkészülni a következőknek.

Őn nem ösmerte Wein Daniélt s hogyan meri akkor rém tükálni azt, hogy nekem kutya kötelességem őt ösmerni és cikkeit fel nem venni.

Mártszint meg eltekintve ettől az ön gondolkodása után a szedő gyereket is kihívhatta volna, mert annak éppen annyira köze van hozzá mint nekem.

Az ön forklás a nyitász urat elűző, lendő, mert nem látják tudni, hogy az a körösnyég, a mi ben megtámadhat akartit, ha megfizet érte. Vagy hova forduljon a megtámadott, ha mint ön is elég esztelenül tette — a megtámadó által fenyegetve s a társaihoz, hogy: „En most ezt az embert megkötözöm, ha tőle felvezettek valamit, valamennyiteket felnyaralnak.” Irtak kiadó kolléga, gondolkodjon csak egy kicsit s a foga látni, hogy nagy bolondot tett.

En ezután is szabadon nyitva kagyon a „nyitász” rovatot a közönség számára s ha épen önként van rá szükség, önként is szivesen átengedem.

Mint ön Weinlalt tette, hogy a másik ítélete után indult a serezt az ön részéről nem tartom helyesnek.

A dntani örökben örösztem, hogy ön néha azt sem szokta tudni, hogy mit írnak lapjába az ön saját aláírásával, mert a Vértessy Arnold ura vonatkozólag tegnap mondottak már visszavonta, mint olyanokat, melyek tudni kíván jelenek meg, miként kívánhatják akkor, ha meg arra is ügyeljen, hogy egyes privát emberek mit írnak a „nyitász” rovatba.

Mondjon bármilyen lapra mi számában rém vónakozólag nem veszem szeretnek. Azok vissza hárommal írjukra és én nem fogok azokra reflectálni. Ez egyben ezek utolsó szavaim.

KUTASI IMRE,

a „Debreczeni Ellenőr” felelős szerkesztője és kiadója.

Napi hírek.

— **Előfizetőknek!** Szives bizalommal kérjük fel egy helybeli, mint vidéki előfizetőinket, hogy előfizetési pénzeiket, melyekkel hátrányban vannak, minél előbb beküldeni, a jövő felvagy negyedövre pedig előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek. A „Debreczeni Ellenőr” kiadóhivatala.

— **A gyermekkorba való beiratások** csütörtökön i. hó 24-én megkezdődnek naponta reggeli 9 órától déli 12-ig délután 3-6-ig. Czepléd-utca Pinczés ház 2872. szám alatt. Julius elején pedig megkezdik működését is. Beiratási díj 1 f t, nevelési díj havonta 1 f t, alapítói és rendes tag gyermekei, minden egy alapítványtól ugyszintén egy tagsági díjtól egy gyermeket fele nevelési díjhoz küldhetnek azaz havonta 50 kr. Nevelési díjak havonta előre fizetendők. Dragota Csorba Tekla.

— **Uj szivarok** hozatnak közelebb nálunk forgalomba. A hivatalos lap mai számában olvassuk ugyanis, hogy a dohánygyártmányok árúgygyezékében a D. szivarok 12-ik tétele szám alatt felsorolt határidővel virginiai szivarok, melyek eddig csak a tengermenték és Krajna felé fekvő vidékeken adtak el, rövid virginiai szivarok elnevezése alatt és pedig a nagy árusoknál nagyban eladásban 100 darabonként 2 f t 70 kr-t, a kicsinybeni eladásban pedig 1 darabonként 3 krajczárért általában árusba bocsátatnak.

— **Katonai felvilágosítást.** Tizenhárom felvilágosítást rendelt hadkötelees megerőszakunkból a delutáni vonattal K o n t i József a kapitány ur vezetésével N y i r e g y b á z á r a felvilágosítást. A hadkötelesek közül csak három idegen illetőségű van.

— **A debreczeni ref. egyház** és leányiskolájának az 1879-80-ik tanévet befejező közvizsgálati következő helyen és időben fognak megtartatni: a) Nevelőintézetet helyiségében: június 29. d. e. nevelőint. I. II. oszt., jun. 30. d. e. nevelőint. V. VI. oszt. jun. 30. d. e. nevelőint. VII. VIII. o. b.) n a g y t e m p l o m b a n: július 1. d. e. kis csapó-utcai leányisk. jul. 1. d. u. n. hatvan-ut. leányisk. jul. 2. d. e. péterfai leányisk. IV. V. VI. o. jul. 2. d. e. péterfai leányisk. I. II. III. o. jul. 3. d. e. mester-ut. leányisk. jul. 3. d. u. hatvan k. v. leányisk. jul. 5. d. u. árok-ut. leányisk. III. IV. V. o. jul. 5. d. u. árok-ut. leányisk. I. II. o. jul. 6. d. e. árok-ut. fiisk. III. IV. V. o. jul. 6. d. u. árok-ut. fiisk. I. II. o. jul. 7. d. e. h. ut. k. fiisk. III. IV. V. o. jul. 7. d. u. h. ut. k. fiisk. I. II. o. c.) k i s t e m p l o m b a n: július 1. d. e. széchenyi-utcai leányiskola jul. 1. d. u. miklósi-utcai leányisk. jul. 2. d. e. czepléd-ut. leányisk. II. III. IV. o. jul. 2. d. u. czepléd-ut. leányisk. I. o. jul. 3. d. e. csapó k. v. leányisk. I. II. o. jul. 3. d. u. csapó k. v. leányisk. III. IV. V. o. jul. 3. d. u. csapó-utcai leányiskola jul. 5. d. u. anna-utcai leányiskola jul. 6. d. u. czepléd-ut. fiisk. II. III. o. jul. 6. d. u. czepléd-ut. fiisk. I. o. jul. 7. d. e. csapó k. v. fiisk. I. IV. osztály. d.) i s p o t á l y i t e m p l o m b a n: jul. 1. d. e. ispotályi leányisk. I. IV. V. o. jul. 1. d. u. isp. leányisk. II. III. o. jul. 2. d. e. isp. fiisk. III. IV. o. jul. 2. d. u. isp. fiisk. I. II. o. e.) a f ő i s k o l a p é l e t e b e n: jul. 1. d. e. gyakorló iskola jul. 1. d. u. fiisk. I. o. jul. 2. d. e. fiisk. III. o. jul. 2. d. u. II. o. jul. 3. d. e. fiisk. IV. o. I-ső szakasz jul. 3. d. u. IV. o. II-ik szakasz jul. 5. d. e. fiisk. V. VI. osztály. Az ismétlő iskolák vizsgái az illető tanterekben július 4-én d. e. 10-12 óráig fognak megtartatni, többi helyeken a közvizsgák kezdete d. e. 9 órakor d. u. 3¹/₂ órakor. Június 30-án reggel 8 órakor a nagytemplomban háláadó isteni tisztelet tartatik mely közvizsgákra a szülők s a nevelésügy baráta i tisztelettel meghívtnak. A debreczeni ref. egyház iskolaszéke.

— **A gazdasági egyesület** választmány a f. hó 27-én Rottler József s Török Gábor urnaknak a péterfai-utczában a honvéd laktnyával szemben levő gazdasági gépraktárban szemlélt tart, felkéretnek emnélfogva ugyanazt

egyesület tagjai, mint az érdeklődő gazdák, hogy nevezett nap d. u. 4 órakor szemlében részt venni sziveskedjenek. Helyfő az az e hó 28-án d. u. 3 órakor pedig az intézet gazdaságában a Pallagon próba szántás lesz a hárm a s ekével s így minthogy ezen ekének hasznavehetősége viszonyaink közt nagy fontosságú kérdés városunk összes gazdái felhívjuk, hogy e próbán is részt venni sziveskedjenek. A gazd. egyll. elnöksége.

— **Nagy szerencsétlenség** történetét volna vasárnap a vasutnál. Szerencsére azonban a vonatvezető már messziről észrevette, hogy a sineken ember fekszik. Megállította a vonatot s az embert az állomásra behozták. Holt részeg volt s mikor magához tért azt mondta, hogy ő nem tudta, hogy hova fekszik le, hogy neki esse ágába sincs még meghalni.

— **Nyilvános nyugtatóvány** 10 forintól, mennyit a helybeli egyesület építkezési társulattól az iparos iskolában magukat arra érdemesített kömives és ácsban megjutalmazására, ösztönjdi cimen kezemb vettem 5 forintól, mennyit a helybeli asztalos társulat elnökétől, H a l m y Mihály urtól az iparos iskolában magukat arra érdemesített asztalos tanoncok megjutalmazására, ösztönjdi cimen kezemb vettem. Van tehát ma már nálam két db es k. arany és tizenöt db egy forintos tallér. Debreczen, június 22. 1880. D ö c z y Gedeon ip. isk. igazgató.

— **Két furia.** Nagy népesödület volt tegnap az utcán. Igen sokan gyönyörködtek abban a látványosságban mit két csavargó asztalos nyújtott. Egyik a másik hajába kapott s úgy ránczigtálták karczolták egymást, azután meg verekedésre is került a dolog, s bizony mindkettőnek véres lett a feje. A rendőrség ekkor közebe lépett, s gondoskodott nekik olyan helyről, a hol a nagy tusa okozta fardalmakat kipihethetik.

— **A debreczeni önkéntes tűzoltóegylet** által f. év július hó 4-ik napján a városban nagytanácsstermben tartandó rendkívüli közgyűlés nem d. e. 10 órakor hanem délután 4 órakor fog megtartatni.

— **Hirtelen halál.** Tóth János majoros tegnap este a legjobb egészségnek örvevde fekküdt le, s ma reggel ágyában halva találtott. Holtteste a kórházba szállítottott.

— **A brüsseli kiállításról** érkező részletebb tudósítások igen szépen mondják a megnyitási ünnepélyt. Benoit ünnepi szeremenyét háromper dalár adta elő nagyzerző hatással. A hatás oly nagy volt, hogy a hallgatóság ezrei perczekig tartó tapsviharra fakadtak. Az ünnepi menetet egy lelkesült tudósító a mult évi bécsi menet manierejének nevezi. A menetben a kiállított és munkásainak zéheket vettek részt, utóbbiak mind-egyike munkásszeleketben szerszámokkal. A résztvevők száma nézve mintegy 12,000-en lehetnek. A menet másfél óráig tartott. Igen sajnálta mindenki, hogy a kiállítási ünnepélyen Stefánia hercegnő nem jelent meg.

— **A homonnai tűzvész** alkalmából öszszesen hét ember élet, 66 utcai ház, temédek belső épülettel, butorral, terménnyel, áruczikkal lett a lángok martalékává.

— **Uj strike** a borbélyegedék is strikeolni szándékoznak. Halomlás szerint már több rendbeli gyűlést tartottak a végett, hogy fizetésük javítását akár a strike által is elérjék. Különösen a vidékre akarnak nyomást gyakorolni. A borbélyesterek is megteették már a kelő intézkedéseket s előre is 40 segedő fogadtak egyik vidéki városban.

— **A pápai házat,** melyben J ó k a i s M ó r az 1841/2. évben lakott, megfélelő ünnepélyvel, emléktáblával látják el. Az ünnepély jul. 18-án fog végbemenni.

CSARNOK.

Zsebmetszők és a rendőrség.

— Angliában. —

A zsebmetszés sehol a világon nem vitétt oly tökélyre, mint Angliában, kivált Londonban, hol a zsebmetszők, majdnem azt mond-

hatni zsehet képeznek és tanítézetők van. A tanoncz, ki zsebmetszősége akar felvergődni, remekelni tartozik. Főremeklése abból áll, hogy egy lefűgő kitömött váznak, melyre több csemettyű van varrva, zsebébe kell nyulnia és onnét egy zsebbevalót kilopnia, de ha egy csemettyű hangot ad, a zsebványírák az egyetlen tolvaj-tanonczot jól elverik és ő még tovább is tanoncz marad, míg újra nem remekel sikeresebben.

Mik a londoni zsebmetszőkhöz képest a párisi pont neuf mellett barangoló óratolvajok és biztossági óralánczkereskedők; a berlini paraszt fogadósok és kivált a mi magyar csirketoivajaink?

— **Valóságos kontárók.** A londoni rendőrségnek egyik főfeladata a zsebmetszők hajhászása és elfogása, mi valóban nem csekély fáradságba és ügyességbe kerül, mert ezen zsebmetszők a legügyesebb bűvészen is kitűznek. Villámsebességgel tudják az ellopott tárgyat pajtsaikk kezibe játszani, sőt némelykor egészen ártatlan emberek zsebeibe is dugják azt. — Ulyenkor a rendőrség gyakran nagy zavarba jön és rut hibákat követ el, mivel oly embereket fog el, kik nem hogy nem tolvajok, hanem magok is őrizkednek attól, hogy meg ne lopassanak.

Legújabbban a londoni rendőrség több ily ártatlan egyént fogott el, jelesül egy Hughenden nevű igen tisztességes urhölgyet. Ezen nő ugyanis a színházról kisietett, hogy a tolongást elkerülje. Eppen ekkor kiállította el magát valaki, hogy az őrájt ellopják, a rendőrség mrs. Hughenden sietséget és zavarát bűnösségnek magyarázván, ezen nőt a rendőrállomásra akarta vinni. Több ur egyén hasztalanul járt közbe érte, azt állítván, hogy őt ismeri és kezdek kiártatlanágáért, de a rendőrség mind ezekre mit sem halgatott és a nőt csakugyan elkísérte a rendőrségi állomásra, csak másnapra, midőn a bekebíró elébe került a tárgy, világosodott ki, hogy a rendőrség itt nagy bakot lőtt és mrs. Hughenden sok bocsánatkérés után szabadon bocsátotta.

Ha valakitől ellopják óráját, ez szonnan a legközelebb állót gyanusítja és jelöli ki a rendőrségnek, mint tolvajt, a törvény közgei ekkor nem ismernek kieméletet és a gyanusított békisérik. Most azonban mrs. Hughenden esete óta a londoni rendőrfőnök oly intézkedéseket tett, hogy ily botrányos esetek többé elő ne fordulhassanak és a rendőrök a végrehajtásban óvatosabbak legyenek.

Közgazdaság.

Uj rozs

Németországból érkezett tudósítások alapján konstataitjuk, hogy ezen czikk teljesen kifogyott, a raktárak tökéletesen ki vannak ürítve és a molnárok csak roppant árak fizetése mellett képesek azt a keveset, mi érkezik, megszerezni.

A rozsvetések kedvezőtlen állása Németországban unisono elismert tény. Oroszországból érkező hírek ma „brillans”-nak uvezik a rozsvetést, ellenben azelőtt csupa aggodalmas jelentés érkezett. Az eddigi tudósításokból nem ítéltük meg az ottani viszonyokat — miudenesre legjobb lesz itt is — mint mindentűt egyelőre középútat keresni, de ha lesz is termés Oroszországnak, azt csak a késő őszi hónapokban viheti piacra.

Hála az égnek Magyarország rozstermési kilátása kedvező. Ismét nekünk jut a földart Németországnak ezen szükségletét legalább is 3 hónapon át fedezni.

Kedvező földrajzi fekvésünkkel fogva új gabonákkal megelőzzük a többi termelő országot.

Igyekezünk ezen a természet által nyújtott előnyt lehetőleg fölhasználni, igyekezünk természetünket mielőbb kicsépelni, hogy képesek lehessünk drága pénzért azt értékesíteni. Mielőbb szállítható a rozs annál magas áron eladható. A július hónap szállítandó 1 f t r tál drágábban adható el, mint későbbi hónapokra. Külföldön a magyar rozs igen kedvelt és szivesen fizetik drágábban. Porosz-Sziléziából, Szászországból már most is érkeznek megren-

delések, azonban úzereink tartózkodók. Tekintetbe véve a régi rozsok többnyire hibás minőségét, a jobb rozs különösen eleinte mindég 50 krral felül fizettetik métermázsánkat. Hajlandók vagyunk feltenni, hogy korai júliusi rozs szállítások talán a mai magas árakon fognak a külföld által megvásároltatni.

Tutti-frutti.

Egy meghaszonlott kedélyű aglegény így kiáltott fel, mikor legjobb barátja megházasodott:

— A ki ilyen lépésre rászánja magát, az megérdemli sorsát!

Két fiatal ember együtt volt estélyen egy családnál.

Pár nap múlva találkoznak.

— Jer velem Y-ékhoz „elismerő” látogatásra.

— Én menjek oda? Jöjjenek inkább ők bocsánatot kérni, hogy oly rossz vacsorát adtak az estélyen.

Tessék estélyeket adni!

— Ezredes ur mért nem házasodik?

— Mert kiátasom van, hogy tábornokká leszek nem sokára.

— Anál inkább.

— Nem akarom, hogy olyan feleségem legyen, a kinek egy ezredes is elég volt. No meg azután a tábornokoknak hadsége is van s ez veszélyes a házánál.

A bájós Melanie verseket ír.

— Te Béla, azt mondják, te irod azokat a verseket.

— Ön nem mind, — szerénykedék az udvarló.

— Azt mondják X. grófról, hogy nagy diplomata... de azért van ezse...

Az orosz czár özvegy lett s másodsor akar nősülni, balkezére a szép D'igorucki hercegnővel.

Az ilyen házasságok egyházi engedély kell.

Mivel pedig a keleti egyháznak a czár maga a feje, tehát saját magától fog engedélyt kérni.

Okvetlen megnyeri.

Felelős szerkesztő: Kutasi Imre.

Főszerkesztő: Vértessy Arnold.

Tisztelettel van szerencsém a „debreczeni tisztviselők egyesületének” t. tagjait értesíteni, miszerint jövő hó 1-étől a tek. igazgatósággal kötött szerződés alapján a fűszerárak bevásárlásánál a kedvezményezett árban részesülnek.

Tisztelettel

Stenczinger Gyula-czég

tulajdonosa

THALVISER ALAJOS.

1000 frtot

azon hölgynek, ki

SZEPLŐ-KENŐCSÖM

használatá után nem veszítette el a szeplőt, májfoltokat, bőrkütegeket, nyáregégetést és egyéb bármilyen arcbőrtisztatlanságokat. Küldök 1 tégelyt utávét mellett 2 f t 10 kr-ért.

Fischer Róbert,

vegytudor,

Becs I. Johannesgasse Nr. 11.

Haszonbéri hirdetmény.

A közalapítványi Czepléd-kerületi Fő-tiszttség részéről közhírré tétetik, miszerintjalább nevezett fekvőségek haszonbérbe adása iránt 1880. évi július 15-én Püspök-Ladányban az urad. kasznári-hivatalban d. e. 10 órakor zárt-ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Haszonbérbe adatik: 1-ször. A p-ladányi urad. 6. számú ház folyó évi október 1-től 3 egymásután következő évre.

2-ször. Ugyancsak a p-ladányi urad. XIV. számú Kiss-Megyes nevű bértelep, mely összesen 638—1200 öles holdból áll, — ebből számú 265 hold, kaszálló 200 hold 600 ööl, — legelő 172 hold 600 ööl — szinte folyó október 1-től 1887. évi október végéig épület nélkül.

3-ször. A p-ladányi urad. XXXIII. számú „Battonyás” nevű bértelep 700 hold legelő a helybeli urad. tisztég kijelölése szerint, mint a udasoktól elkülönített rész, épületek nélkül f. évi november 1-től 1887. évi október végéig.

Báuatpénzül az 1) alatti után 30 f t a 2) és 3) alatti után egyenként 100 f t tendő le.

Szabályszerűen szerkesztett zárt írásbeli 50 kros bélyeggel és a kellő bántapénzzel ellátott ajánlatok az árverés megkezdéséig szintén elfogadhatnak.

Az árverési és szerződési feltételek adig is a p-ladányi urad. kasznári irodában megtekinthetők.

Kelt Czepléden, 1880. évi június 18-án.

A czeplédi ker. Fő-tisztég.

250. 1—3.

Minden eddigi világtárlaton és orsz. kiállításon.

A legnagyobb díjjalal kitüntetve.

Az első magyar gép- és tűzoltószer-gyár, harang- és érczöntöde.

VALSER FERENCZ

Budapest, Rottenbiller-utca 66.

ajánlja gyárának korunk igényeinek megfelelően berendezett vízművi osztályát az árvizmentesítő társulatok, a megyei és magánmérnök urak, gőzmalom és gyártulajdonosok

a megyei és városi közhatalóságok és a gazdaközönség b. figyelmébe.

A szivattyu-gyár készít

árvizmentesítő, körfutó, bányászvízgyűjtő, házi és gazdasági kutakat, vállalkozik gyapjamosodák, vízvezetékek, és zuhanyfürdők berendezésére és minden vízművi munkálatokra.

A gyár készítményeiért teljes jótállást vállal.

Kívánatra költségvetések és képes ár-lapok díjmentesen bocsátatnak rendelkezésre.

Mária-celli

GYOMOR-CSEPPEK,

jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen,

és felülmúlhatatlan az étvágyhiány, gyomorgöngyöseség, rossz lehellet, szelek, savanyu felbőgés, kólika, gyomorhurri, gyomorfájás, húgykőképződés, túlságos nyálkázás, sárgaság, undor és hányás, főtájs (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székszorulás, a gyomornak túlerőltetése étel és ital által, gillista-, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcse ára használat utas itással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Rotschneck Emil és Göll Nándor urak gyógyszerárában, valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nyagban és kicsinyben

Brady Károly,

az „öngyógyhoz” címzett gyógyszerárában Kremzierben, Morvaországban.

Ovás!

A „Debreczeni Ellenőr” f. évi 118. számában megjelent hirdetésre vonatkozólag kijelentem, hogy a tulajdonomat képező közporsógyár nem eladó arra vonatkozólag Nagy Péternek semmi megbízást nem adtam, miért is figyelmétek mindenkit, hogy az ügyben véle semminemű értekezésbe ne bocsátkozzék.

Fodor István.

(232) 1—3